

Evaluatie van de richtlijnen voor Duurzaam Onkruidbeheer (DOB) op verhardingen

C. Kempenaar & H. Kok

Nota 350

Evaluatie van de richtlijnen voor Duurzaam Onkruidbeheer (DOB) op verhardingen

C. Kempenaar & H. Kok

© 2005 Wageningen, Plant Research International B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Plant Research International B.V.

Plant Research International B.V.

Adres : Droevendaalsesteeg 1, Wageningen
: Postbus 16, 6700 AA Wageningen
Tel. : 0317 - 47 70 00
Fax : 0317 - 41 80 94
E-mail : info.plant@wur.nl
Internet : www.plant.wur.nl

Inhoudsopgave

	pagina
1. Inleiding	1
2. Antwoorden op vragen n.a.v. shortlist 1	2
2.1 Plattegrond	2
2.2 Registratie	2
2.3 Vegen van straten	2
2.4 Innamepunt drinkwater	3
2.5 Oppervlaktewater	3
2.6 Dijklichamen	3
2.7 Straat- en trottoirkolken	4
2.8 Kans op neerslag	4
2.9 Herbiciden	4
3. Algemene vragen	5
3.1 Organisatie onkruidbeheer	5
3.2 Communicatie met de uitvoerder	5
3.3 Tevredenheid over onkruidbeheer volgens de DOB-richtlijnen	5
4. Specifieke opmerken n.a.v. shortlist 2	7
5. Algemene opmerkingen n.a.v. de DOB-richtlijnen	10

1. Inleiding

Duurzaam onkruidbeheer op verhardingen (DOB) heeft als doel om onkruiden op verhardingen te in te perken en om de emissies van bestrijdingsmiddelen naar het oppervlaktewater terug te dringen. Het DOB-systeem bestaat onder meer uit twee shortlisten met richtlijnen, te gebruiken door de partijen die zijn betrokken bij onkruidbeheersing. De richtlijnen zijn ontwikkeld en getest in samenwerking met gemeenten in het beheersgebied van Zuiveringsschap Hollandse Eilanden en Waarden¹ en met de aannemers/uitvoerders in de betreffende gemeenten. In het najaar van 2004 zijn de richtlijnen voor DOB geëvalueerd in gesprekken met de betrokken gemeenten en aannemers. Voor de evaluatie van de DOB-richtlijnen is een vragenlijst opgesteld die voornamelijk gebaseerd is op shortlist 1, gericht op de gemeenten (versie voorjaar 2004). In de gesprekken met aannemers is, voor zover van toepassing, gebruik gemaakt van deze vragenlijst, en van de instructies van shortlist 2, die specifiek voor de aannemers/uitvoerders bedoeld zijn.

Voor ieder punt op de shortlist 1 of 2 is nagegaan of het van toepassing was voor de betreffende gemeente of aannemer en hoe de betrokkenen met de betreffende instructie zijn omgegaan. Verder is gevraagd wat de betrokken gemeente of aannemer ziet als de belangrijkste knelpunten van het DOB-systeem en of er verbeteringsvoorstellen zijn.

In het vervolg van dit document zijn de vragen van de vragenlijst weergegeven en de reacties van de deelnemers aan de evaluatie samengevat. Er is afgezien van een complete weergave van alle antwoorden per deelnemer omdat er veel overlap was in de antwoorden.

---

¹ Het zuiveringsschap is per 1 januari 2005 opgeheven. De watertaken zijn nu ondergebracht in drie 'all-in' waterschappen: Hollandse Delta, Rivierenland en het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard. De gemeenten Dordrecht, Henrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht vallen binnen het beheersgebied van waterschap Hollandse Delta.

2. Antwoorden op vragen n.a.v. shortlist 1

In dit hoofdstuk zijn de specifieke vragen n.a.v. de shortlist 1, 'DOB-richtlijnen voor een tactische planning', weer gegeven gevolgd door een samenvatting van de reacties van de verschillende deelnemers aan de evaluatie.

2.1 Plattegrond

- *Is er een plattegrond gemaakt van het werkgebied?*
- *Welke schaal en detailleringniveau is gebruikt voor de plattegrond?*
- *Is de relevante informatie m.b.t. de inzetmogelijkheden van bestrijdingsmiddelen en -methoden aangegeven op de plattegrond?*
- *Is de plattegrond en de bijbehorende informatie bekend bij de uitvoerder?*
- *Algemeen: Ervaart U de plattegrond als basis voor de beheerstrategie als nuttig?*

Alle ondervraagden maken gebruik van een plattegrond van de beheersgebieden. De plattegrond is ook bij de aannemers bekend.

De schaal van de gebruikte kaarten varieerde van 1:2500 tot 1:14000. In niet alle gevallen is ook aangegeven welke delen van het beheersgebied onder de emissiegevoelige plaatsen vallen. Een groot deel van de ondervraagden ging er van uit dat de aannemers goed bekend waren met de DOB-instructies, zodat het precies aangeven van de emissiegevoelige plaatsen niet nodig is.

Het gebruik van een plattegrond wordt gezien als de beste of zelfs enige goede methode voor het DOB-systeem

2.2 Registratie

- *Hoe wordt de uitvoering van het beheer vastgelegd?*
- *Wordt hierbij gebruikt gemaakt van de DOB-registratiemodule?*
- *Hoe ervaart U het nut van de DOB-registratiemodule?*
- *Verlopen de contacten met de uitvoerder wat betreft registratie naar wens?*

Er wordt op veel verschillende manieren omgegaan met registratie. De meeste aannemers gebruiken de registratiemodule, maar de meeste gemeenten maken geen gebruik van de mogelijkheid om de rapportages van de aannemers in te zien via de registratiemodule. Het feit dat de aannemers ook centraal naar het DOB-project rapporteren, is voor een deel van de betrokkenen bij de gemeentes reden om hier geen extra zorg aan te besteden. Vooral tijdgebrek werd genoemd als factor hierin. De verantwoordelijken bij de gemeenten gaan er in een aantal gevallen vanuit dat een aannemer die zelf ook bij het DOB-project is betrokken, voldoende motivatie en kennis heeft om de registratie zelfstandig uit te voeren. Een deel van de gemeenten stelt de bestrijdingsmiddelen beschikbaar, of krijgt een gespecificeerde opgave van het totaal aan gebruikte middelen. Dit wordt meestal gezien als een goede controle op het middelengebruik van de aannemer.

2.3 Vegen van straten

- *Wordt het veegbeheer meegenomen in de planning van het onkruidbeheer?*
- *Is de veegplanning bekend bij de uitvoerder van de onkruidbestrijding?*
- *Is de beperking van het bestrijdingsmiddelengebruik rond de veegbeurten praktisch en controleerbaar?*

Het veegbeheer wordt door de ondervraagden gezien als belangrijk bij het realiseren van reductie van herbicidengebruik. Een aantal keren is genoemd dat de afstemming met de verantwoordelijke voor het veegbeheer niet

eenvoudig is. Vooral als de onkruidbestrijding vertraging oploopt door ongunstige weersomstandigheden kan de coördinatie met het vegen moeilijkheden opleveren. Geen van de ondervraagden gaf aan dat het vegen doelbewust ook tegen onkruiden op lastige plekken (bijv. Kolken) ingezet wordt.

Eén van de aannemers had twijfels bij het nut van de beperking van middelengebruik na de veegbeurt.

2.4 Innamepunt drinkwater

- *Is vastgesteld welke delen van het werkgebied vallen onder restricties op middelengebruik vanwege drinkwaterinname?*
- *Is deze informatie specifiek doorgegeven aan de uitvoerder?*
- *Hoe is de informatie over drinkwaterinnamepunten en stroomsnelheid van het water verkregen?*
- *Zijn alternatieve methoden voor bestrijding doorgesproken met de uitvoerder?*
- *Zijn er praktische problemen bij het vaststellen van de zones waar het middelengebruik niet toegelaten is vanwege drinkwaterbereiding?*

De meeste gemeenten gingen er van uit dat beperkingen in het middelengebruik vanwege drinkwaterinname niet van toepassing waren. Bij één gemeente werd hierover getwijfeld. Enkele gemeentes hebben niet actief informatie over innamepunten ingewonnen.

2.5 Oppervlaktewater

- *Is vastgesteld welke delen van het werkgebied vallen onder restricties op middelengebruik vanwege nabijheid van oppervlaktewater?*
- *Is deze informatie specifiek doorgegeven aan de uitvoerder?*
- *Zijn alternatieve methoden voor bestrijding doorgesproken met de uitvoerder?*
- *Zijn er praktische problemen bij het vaststellen van de zones waar het middelengebruik niet toegelaten is vanwege nabijheid van oppervlaktewater?*

In de meeste DOB-proefgebieden was er sprake van oppervlaktewater en de gemeentes hadden met de aannemers in grote lijnen afgesproken hoe hiermee omgegaan moest worden. De meeste gemeentes gaven hierover geen gedetailleerde instructies, maar gingen ervan uit dat de aannemers voldoende kennis van het DOB-systeem hadden om hier zelfstandig te handelen. In een aantal gevallen waar de bestrating tot aan het oppervlaktewater liep, was het onkruidbeheer relatief lastig.

2.6 Dijklichamen

- *Is vastgesteld welke delen van het werkgebied als dijklichaam of afvoergoten vallen onder restricties op middelengebruik?*
- *Zijn alternatieve methoden voor bestrijding doorgesproken met de uitvoerder?*
- *Zijn er praktische problemen bij het vaststellen van de delen van het werkgebied die vallen onder de restricties voor dijklichamen en afvoergoten?*

In de meeste DOB-proefgebieden waren geen dijklichamen of afvoergoten aanwezig. Ook in dit geval gingen de gemeenten er in het algemeen vanuit dat de regels voor emissiegevoelige plaatsen bij de aannemer bekend waren en dat er geen nadere instructies nodig waren.

2.7 Straat- en trottoirkolken

- *Zijn er praktische problemen met het onkruidbeheer rond straat- en trottoirkolken?*
- *Zijn alternatieve methoden voor bestrijding rond kolken doorgesproken met de uitvoerder? Welke alternatieve methoden worden hier ingezet?*
- *Is de formulering van de richtlijnen rond het middelengebruik bij kolken duidelijk en toepasbaar?*

Straat- en trottoirkolken werden gezien als een lastig punt binnen het DOB-systeem. Door het grote aantal kolken is het beheer van het onkruid op deze plekken tijdrovend. Één gemeente gaf de eigen groendienst opdracht het onkruidbeheer rond kolken uit te voeren, in andere gevallen werd van de aannemer verwacht dat er een alternatieve bestrijding werd uitgevoerd. Bijna alle betrokkenen vonden de extra belasting door de beperkingen rond kolken hoog en hadden twijfels over de effectiviteit van de maatregel in verhouding tot de extra moeite. Één aannemer gaf aan dat het technisch lastig is om de instructies voor het beheer rond kolken precies aan te houden.

2.8 Kans op neerslag

- *Zijn de richtlijnen voor het middelengebruik in relatie tot de weersverwachting duidelijk en praktisch toepasbaar?*
- *Wordt er gebruik gemaakt van de DOB-fax of van andere (locale) weerberichten bij de planning van het werk?*
- *Is er communicatie met de uitvoerder over de planning n.a.v. de weersverwachting?*
- *Wordt de uitvoerder alternatief werk aangeboden voor 'ongunstige weerdagen'?*

De beperkingen van de mogelijkheden om beheer uit te voeren bij ongunstige weersverwachting werden door de meeste deelnemers gezien als een lastig punt van DOB. Wel waren bijna alle ondervraagden overtuigd van het nut van beperkingen voor emissiereductie. De meeste gemeenten laten het aan de aannemer over om op grond van het weerbericht vast te stellen of op een bepaalde dag gewerkt kan worden of niet. De meeste deelnemers gebruikten de DOB-weerfax, maar ook het locale weerbericht werd in twee gevallen gebruikt. Één aannemer vond dat de norm voor werkbare dagen te inflexibel is en dat de locale weersverwachting te onnauwkeurig is om een goede planning te maken. Verder waren de kosten van de DOBfax bezwaarlijk.

Het aanbieden van alternatief werk in geval van ongunstige weersverwachting kan eigenlijk alleen als een groot deel van het groenbeheer bij één aannemer is aanbesteed. In andere gevallen vond men dit praktisch ondoenlijk.

2.9 Herbiciden

- *Zijn de richtlijnen en streefgetallen voor het gebruik van de verschillende middelen bekend en doorgesproken met de uitvoerder?*
- *Is de nagestreefde beperking van het middelengebruik praktisch haalbaar?*
- *Hoe bevalt de weerfax?*

De DOB-normen voor herbicidegebruik waren bij zowel de aannemers als de gemeenten bekend en men vond dat het goed mogelijk was zich aan de beperkingen te houden. Er waren enkele opmerkingen over de extra beperkingen voor MCPA. Dit herbicide werd als noodzakelijk gezien, vanwege de lage gevoeligheid van sommige onkruiden voor glyfosaat.

3. Algemene vragen

3.1 Organisatie onkruidbeheer

- *Op welke manier is het onkruidbeheer in het DOB-gebied uitbesteed?*
- *Maakt U hierbij gebruik van een beeldbestek?*
- *In hoeverre laat U de praktische organisatie van het onkruidbeheer over aan de uitvoerder?*

Alle gemeentes besteden het onkruidbeheer uit aan aannemers. In de meeste gevallen betrof het aannemers die zelf ook bij het DOB-project betrokken waren. Geen enkele gemeente maakte gebruik van beeldbestek. De praktische uitvoering van het beheer werd veelal aan de aannemers overgelaten, met relatief weinig sturing vanuit de gemeentes. De betrokken bij de gemeentes hadden meestal vertrouwen in de aannemer en maakten ook gebruik van het feit dat aannemers die bij het DOB-project betrokken zijn, goed op de hoogte zijn van de regels en achtergronden van het project.

3.2 Communicatie met de uitvoerder

- *Zijn alle aspecten van de DOB-richtlijnen doorgesproken met de uitvoerder?*
- *In hoeverre overlegt U met de uitvoerder over praktische aspecten van het onkruidbeheer?*
- *Verloopt de rapportage door de uitvoerder naar wens? Neemt U wel eens contact op met de uitvoerder n.a.v. de rapportage?*
- *Hebt U voldoende inzicht in en controle op de uitvoering van het onkruidbeheer?*
- *Hoe bevalt de registratiemodule?*

In de meeste gevallen zijn de aannemers goed bekend met de DOB-richtlijnen, omdat ze zelf deelnemers zijn in het DOB-project. In de gevallen dat de aannemers bij het project betrokken zijn, laten de gemeentes veel zaken over aan de aannemers (registratie van activiteiten en middelengebruik, vaststellen van emissiegevoelige plaatsen). De gemeentes hebben in dit geval soms minder goed inzicht in het handelen van de aannemers, omdat ze ervan uitgaan dat de registratie via het DOB-project loopt. In de gevallen dat de aannemer niet betrokken was bij het DOB-project heeft de betrokken gemeente wel uitgebreid overleg gevoerd. Registratie wordt gezien als vrij lastig en tijdrovend, maar noodzakelijk. Er wordt weinig teruggekoppeld naar de aannemer op grond van de geregistreerde gegevens.

3.3 Tevredenheid over onkruidbeheer volgens de DOB-richtlijnen

- *Is de effectiviteit van het onkruidbeheer volgens DOB-richtlijnen voldoende?*
- *Hebt U inzicht in de verhouding van de kosten van beheer volgens DOB-richtlijnen met de kosten van conventioneel chemisch beheer of chemie-vrij beheer?*
- *Is het kostenaspect van beheer volgens de DOB-richtlijnen een belemmering voor het invoeren van de richtlijnen?*
- *Welke andere bezwaren of problemen ziet U bij het grootschalig invoeren van onkruidbeheer volgens DOB-richtlijnen?*
- *Welke verbeteringen zou U voorstellen in het systeem voor het onkruidbeheer volgens de DOB-richtlijnen?*

De betrokkenen bij de gemeentes beoordelen de effectiviteit van het onkruidbeheer via DOB-richtlijnen als voldoende. Een lichte verslechtering van het beeld bij emissiegevoelige plekken wordt wel vastgesteld maar dit wordt niet als bezwaar gezien. Een aantal gemeentes heeft geen duidelijk inzicht in de verhouding van de kosten van DOB en conventioneel beheer. Opgemerkt werd dat dit afhangt van de wijze van conventioneel beheer. Vaak is de DOB-gebied opgenomen in een groter beheerscontract waaronder ook niet-DOB-gebieden vallen, voor één vaste prijs.

Een gemeente die als geheel volgens DOB-richtlijnen heeft laten werken, gaf aan dat dit 30% duurder is dan conventioneel beheer. Twee gemeentes gaven concrete bedragen voor onkruidbeheer. De aanneemsom voor beheer volgens DOB lag in 2004 tussen € 0.04 - 0.08 per m² verharding in de ene en van € 0.05 - 0.12 in de andere gemeente, terwijl de kosten voor niet-chemisch beheer (branden en/of borstelen) € 0.05 - 0.33 per m² bedroegen.

4. Specifieke opmerken n.a.v. shortlist 2

In dit hoofdstuk worden nog enkele specifieke opmerkingen gepresenteerd naar aanleiding van shortlist 2: Inzet van bestrijdingsmiddelen op de plaatsen waar dit volgens shortlist 1 is toegestaan.

1. Apparatuur en middelen	<ul style="list-style-type: none"> * Gebruik alleen selectieve toedieningstechnieken (Weed IT, Selectspray, spuitlans, selector en onkruidstrijker) (Mankar is ook toegestaan door CTB mits toediening selectief is). * Laat de motorvatspuiten periodiek keuren op SKL-eisen. * Gebruik alleen toegelaten bestrijdingsmiddelen (Roundup Evolution of andere toegelaten glyfosaatformuleringen).
2. Vullen spuit tanks en reinigen	<ul style="list-style-type: none"> * Spuit tanks e.d. alleen vullen op plaatsen waar geen kans is op afspoeling (bijvoorbeeld op half- of onverharde bodem) of op een vulplek met vloestofdichte vloer. Als oppervlaktewater gebruikt wordt, gebruik dan apparatuur die voorkomt dat middel in contact komt met het oppervlaktewater. * Verzamel lege materialen en spoelwater zorgvuldig. Voer ze af volgens de wettelijke richtlijnen. * Vloeistof dat vrijkomt bij reinigen of wassen van apparatuur mag niet geloosd worden.
3. Afstellen spuiten	<ul style="list-style-type: none"> * Stel spuiten of Mankar zo af dat fijne druppels hechten aan onkruiden (spuitvolume ca. 150-200 l spuitvloeistof per ha). * Spuit niet op nat onkruid. * Gebruik de standaard beschermkap om de spuitdoppen.
4. Toediening	<ul style="list-style-type: none"> * Pas alleen chemische middelen toe op volgens DOB toegestane plaatsen en momenten. Vraag om 'emissiegevoelige plaatsen' kaart van opdrachtgever. Globaal betekent dit dat niet gespoten wordt binnen 1 m afstand van insteken van taluds van oppervlaktewater en dat rekening gehouden wordt met straatkolken en drinkwaterwinning. * Stem onkruidbeheer af op het veegbeheer in het gebied. Niet spuiten binnen 1 week vóór of na een veegbeurt. <p>Pas rijsnelheid tijdens spuiten aan zodat kans op spuiten naast onkruidplanten minimaal is. Maximum snelheid in de buurt van emissiekritische plaatsen is 10 km per uur. Neem de tijd voor pleksgewijs spuiten met de lans.</p>

Punt 1-4: De aannemers vonden dat de technische instructies voor bespuitingen vanzelfsprekend waren voor gecertificeerde bedrijven met de benodigde kennis en licenties. De richtlijnen voor emissiegevoelige plaatsen vond men duidelijk.

-
5. Dosering glyfosaat * Stem de dosering en spuitapparatuur af op de onkruid- en weersituatie.
- * Streef naar minimaal gebruik, de bovengrens is 360 g actieve stof per ha element-verharding.
- Algemeen advies bij 150 l spuitvloeistof per ha (bij Mankar wordt onverdund verneveld!):
- 1% Roundup Evolution bij gunstige situatie
  - 2% Roundup Evolution bij normale situatie
  - 3% Roundup Evolution bij weinig gevoelig onkruid / ongunstige situatie
- Gunstige situatie:**
- 15-22 °C
  - R.V. > 70%
  - groeizame omstandigheden
  - weinig wind
  - onkruid klein en relatief gevoelig
- Ongunstige situatie:**
- < 8 °C, > 25 °C
  - veel zon
  - R.V. < 50%
  - afgeharde planten
  - veel wind
  - onkruid relatief groot en weinig gevoelig
- * Voor preciezer advies, zie punt 6 en 7.
-

Punt 5: Eén aannemer gaf aan dat de doseringen en omstandigheden zoals hier genoemd niet altijd met zijn eigen ervaringen overeenstemden. Hij werkte liever op basis van eigen ervaring en bleef volgens eigen zeggen daarmee ook binnen de totaal toegelaten dosering.

---

6. Weersverwachting: Wel of niet spuiten?
- * Raadpleeg aan het begin van de dag een erkende lokale weerverwachting. Bij voorkeur de DOB-fax.
- * Niet spuiten als:
- de komende werkdag meer dan 40% kans op neerslag is, of de komende werkdag meer dan 1 mm neerslag voorspeld wordt.
  - planten druipen van dauw.
- * Geef bij verwachting van instabiel weer voorrang aan werken in wijken of op terreinen met een gemengd of verbeterd gescheiden rioolstelsel i.v.m. afspoeling.
- * Voor uitgebreider advies zijn er de adviessystemen Gewis en MLHD (www.opticrop.nl).
-

Punt 6: Eén aannemer gaf aan dat het systeem met de weersverwachting te inflexibel en onnauwkeurig is en dat het beter zou zijn op grond van zijn ervaring in te schatten of bespuitingen mogelijk zijn of niet. Naar zijn idee wordt ook onvoldoende rekening gehouden met de invloed van het weer op de gevoeligheid van de planten. Verder vond hij de DOB-fax duur.

7. Toevoeging andere (hulp)middelen	<ul style="list-style-type: none"> * Toevoeging van andere middelen (bijv. MCPA) of hulpstoffen aan glyfosaat verbetert alleen in uitzonderlijke situaties de werking. MCPA slechts eenmaal per 2 jaar toepassen in het wekgebied, max. 100 gram a.i. per ha open verharding. * Verspuit niet standaard middelen gemengd met Roundup evolution. Doe dit alleen als daar aanleiding toe is (bijv. door onkruidsituatie) en dan apart pleksgewijs toedienen. * Bij water harder dan 12 °D (ca 2 mMol Ca+Mg) ontharden met een gelijke hoeveelheid ammoniumsulfaat.
8. Meerjarige onkruiden	<ul style="list-style-type: none"> * Pas in het voorjaar geen doseringen > 2% toe tegen meerjarige onkruiden. Dit geeft niet het gewenste effect (zie punt 5 voor doseringen).
9. Onkruidstrijker	<ul style="list-style-type: none"> * Bij toepassing van een onkruidstrijker, doseren volgens de specificatie van het toestel. * Alleen gebruiken bij 4 uur drogend weer.
10. Registratie	<ul style="list-style-type: none"> * Maak elke dag notities in een logboek voor de registratie zoals aangeven in shortlist 1 (welke methoden, wanneer, waar, werktijd, weer, gebruik kg. middel per werkgebied). * Noteer ook als er afgeweken is van de gewenste werkwijze. * Rapporteer binnen twee dagen na uitvoering de genoteerde gegevens via internet (www.wisl.nl/dobbos) of schriftelijk (per fax of anders) aan de terreineigenaar.

Punt 7: Eén aannemer gaf aan de beperking op het gebruik van MCPA te betreuren. Naar zijn mening is het beter regelmatig lagere doses MCPA toe te passen, terwijl z.i. hiermee de totale emissie niet wordt verhoogd.

Punt 8 en 9: Geen specifieke opmerkingen.

Punt 10: Registratie via een logboek is standaard voor bedrijven die bespuitingen toepassen. Registratie via de module of fax wordt als nuttig gezien.

5. Algemene opmerkingen n.a.v. de DOB-richtlijnen

- Alle betrokkenen gaven aan de DOB-richtlijnen als waardevol te zien en verwachten een duidelijke emissie-reductie bij beheer volgend DOB. Verder werd DOB ook gezien als een werkbaar en betaalbaar alternatief voor niet-chemisch onkruidbeheer, hoewel ook de nodige kanttekeningen werden geplaatst.
- De extra kosten van het DOB-systeem worden door veel deelnemers als bedreigend gezien. In deze tijd van bezuinigingen bij de gemeenten staat ook groenbeheer onder druk en wordt gestreefd naar een zo goedkoop mogelijke werkwijze.
- De organisatie van beheer via DOB-richtlijnen is relatief eenvoudig bij kleinere proefgebieden, omdat de aannemer kan uitwijken bij ongunstige weerssituaties. Alle deelnemers voorzagen duidelijk grotere organisatorische moeilijkheden bij algemene invoering van het DOB-systeem. Één aannemer voorspelde onwerkbaar situaties, vooral bij langdurige periodes met ongunstig weer.
- Alle ondervraagde deelnemers vragen een kritische evaluatie van de maatregelen die het meeste extra werk opleveren, vooral voor de richtlijnen rond kolken. Men vraagt zich af of de emissiebeperking in dit geval opweegt tegen de moeite en kosten.
- De meeste gemeentes werken samen met aannemers die ook aan het DOB-project deelnemen en daardoor goed op de hoogte en gemotiveerd zijn. Hierdoor kunnen de gemeenten relatief veel aan de aannemers overlaten. Bij opschaling van het DOB-systeem moet er rekening mee gehouden worden dat meer aandacht aan communicatie tussen de aannemers en de gemeenten zal moeten worden besteed.
- Er is vraag naar eenvoudig informatiemateriaal om de bewoners van DOB-gebieden voor te lichten.
- Enkele deelnemers vroegen zich af hoe de emissiebeperking die gerealiseerd kan worden via DOB zich verhoudt met de emissies afkomstig van privé terreinbeheerders en huishoudelijk gebruik.